

مرکز مدیریت حوزه های علمیه

معاونت آموزش

مدیریت امور تحصیلی

راهنمای کاربردی مسابقات علمی (المپیاد)

شهریور ۱۴۰۵

۱. نگاهی سریع به مسابقه ۱
۲. شرایط شرکت و ثبت نام ۱
۳. تاریخ ها و ساختار آزمون ۲
۴. مسیر قبولی و راهیابی ۳
۵. اردو، جوایز و تسهیلات ۳
۶. منابع درسی مرحله استانی (پیوست ۱) ۵
۷. منابع درسی مرحله کشوری (پیوست ۲) ۷
۸. نکات مهم و چک لیست آمادگی ۹

۱. نگاهی سریع به مسابقات علمی

مسابقات علمی (المپیاد) هر سال میان طلاب سراسر کشور برگزار می‌شود و شامل دو مرحله است:

مرحله استانی که در مراکز استان‌ها به صورت حضوری و همزمان سراسری برگزار می‌شود،

مرحله کشوری که به صورت متمرکز در یک مکان همراه با اردوی سه‌روزه علمی و معنوی برگزار می‌گردد.

هر طلبه می‌تواند حداکثر در **یک موضوع تخصصی و یک موضوع عمومی** شرکت کند.

برای موفقیت در این مسابقه، سه چیز تعیین‌کننده است:

۱. داشتن شرایط شرکت؛

۲. آشنایی با تاریخ‌ها و ساختار آزمون؛

۳. برنامه‌ریزی دقیق بر اساس منابع اعلام شده.

این راهنما تمام آنچه برای شرکت در مسابقات علمی ۱۴۰۵ (المپیاد) لازم دارید را به صورت کاربردی جمع‌بندی کرده است؛

منبع اصلی این دستورالعمل، سند رسمی معاونت آموزش به شماره ۱۴۸۵۳/۱۳ که در ۴۵ ماده و ۳ پیوست در تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۵ ابلاغ شده است.

برنامه‌های آموزشی مشمول مسابقات علمی (المپیاد):

چهار برنامه: جدید، جاری، سفیران هدایت، مشکات.

۲. شرایط شرکت و ثبت نام

برای شرکت در مسابقات علمی باید این شرایط را داشته باشید:

۱. **گذراندن دروس مرتبط:** تمامی عناوین درسی مرتبط با موضوع انتخابی خود را «مطابق جداول پیوست‌های

آیین‌نامه» تا پایان سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵ گذرانده و به پایان رسانده باشید.

۲. **سقف موضوعات:** هر طلبه حداکثر می‌تواند در یک موضوع **تخصصی** و یک موضوع **عمومی** شرکت کند.

دروس تخصصی شامل: صرف، نحو، بلاغت، منطق، فقه، اصول و فلسفه است؛

دروس عمومی شامل: احکام، تفسیر، عقاید و عنوان ویژه «مکتب انقلاب اسلامی».

۳. **نداشتن پرونده انضباطی:** طلابی که پرونده کمیته انضباطی (تخلف آموزشی-اخلاقی) دارند از مشمولیت

آیین‌نامه و تسهیلات آن مستثنی هستند.

نحوه ثبت نام:

ثبت نام مرحله استانی فقط از طریق «سامانه پیشخوان» انجام می شود و تکمیل فرم مربوطه بر عهده خود طلبه است؛ بنابراین حتماً شخصاً ثبت نام کنید و از تکمیل شدن صحیح فرم مطمئن شوید.

۲. تاریخ ها و ساختار آزمون

تاریخ های برگزاری:

مرحله	موضوع	تاریخ	نحوه برگزاری
استانی	دروس عمومی	۲۸ / آبان / ۱۴۰۵	حضور، همزمان سراسری
	دروس تخصصی	۰۵ / آذر / ۱۴۰۵	حضور، همزمان سراسری
کشوری (متمرکز)	همه موضوعات	۷ تا ۹ / بهمن / ۱۴۰۵	متمرکز در یک مکان

ساختار آزمون:

۴. سؤالات تستی چهارگزینه ای است و در هر مرحله دفترچه ای ۵۰ سؤالی از منابع اعلام شده طراحی می شود. سؤالات توسط معاونت آموزش ستاد طراحی می گردد.

۵. سطح دشواری: آزمون استانی دو سطح (متوسط و سخت) و آزمون کشوری سه سطح (متوسط، سخت و خیلی سخت) دارد؛ پس دشواری کشوری به مراتب بیشتر است.

۶. نمره دهی: هر پاسخ صحیح ۲ امتیاز مثبت دارد:

«مجموع نمره ۱۰۰ برای هر ۴ پاسخ غلط، معادل یک پاسخ صحیح (نیم امتیاز) از نمره شما کسر می شود؛ پس حدس کور به صرفه نیست»

۷. از چهار گزینه فقط علامت زدن یک گزینه پذیرفته است و تصحیح اوراق هر دو مرحله با سامانه های دیجیتالی و با تحلیل عملکرد انجام می شود؛

۸. آزمون استانی به صورت حضوری و همزمان سراسری برگزار می شود؛

۹. آزمون کشوری متمرکز و در یک مکان همراه اردو برگزار می گردد.

۴. مسیر قبولی و راهیابی

حدنصاب‌های قبولی برای دروس تخصصی و عمومی متفاوت است؛ حتماً هدف‌گذاری خود را بر همین مبنا بچینید:

موقعیت	دروس تخصصی	دروس عمومی
نفرات ۱ تا ۳ استانی	حداقل ۷۵٪	حداقل ۸۰٪
راهیابی به مرحله کشوری	امتیاز ۷۵	امتیاز ۸۰
برگزیدگان مرحله کشوری	حداقل ۸۰٪	حداقل ۸۵٪

نکات مهم:

۱. راهیابی به مرحله کشوری مبتنی بر امتیاز است «۷۵ امتیاز برای تخصصی و ۸۰ امتیاز برای عمومی از ۱۰۰»؛
۲. تشویق نفرات برتر مرحله استانی بر عهده مدیریت استان است؛
۳. نتایج مرحله استانی حداکثر ۱۵ روز پس از آزمون توسط معاونت آموزش ستاد اعلام می‌شود؛
۴. نتایج مرحله کشوری در مراسم اختتامیه اردو اعلام و جوایز اهدا می‌گردد.

۵. اردو، جوایز و تسهیلات

اردوی کشوری: شرکت در اردو برای حائزین امتیاز **الزامی** است. اردو سه‌روزه و در یک شهر و مکان واحد برگزار می‌شود و هدف آن ایجاد فضای علمی، معنوی و انگیزشی با حضور اساتید برجسته و ارتقای مهارت تحلیلی طلاب است.

برنامه سه‌روزه:

روز اول: افتتاحیه و کلاس‌های تخصصی؛

روز دوم: برگزاری آزمون کشوری؛

روز سوم: اختتامیه، اعلام نتایج و اهدای جوایز.

جوایز:

مرحله استانی: جوایز مرحله استانی توسط مدیریت‌های استانی و مدارس تأمین می‌شود؛

مرحله کشوری: جوایز نقدی و لوح تقدیر به نفرات ۱ تا ۳ هر موضوع (پس از تأیید شورای مرکزی).

تسهیلات برگزیدگان (حسب تأیید شورای مرکزی):

۱. جوایز نقدی؛
۲. لوح تقدیر؛
۳. مجوز انتخاب واحد بیشتر؛
۴. لوازم کمک‌آموزشی؛
۵. اولویت جذب به‌عنوان مدرس و استاد در حوزه؛
۶. لحاظ امتیازات در خدمات رفاهی؛
۷. لحاظ امتیازات در طرح هدفمندی؛

۶. منابع درسی مرحله استانی (پیوست ۱)

در جدول زیر منابع دقیق هر درس برای مرحله استانی آمده است. دقت کنید که «محدوده» تعیین کننده است؛ خارج از محدوده اعلام شده مطالعه نکنید.

عناوین درسی مرحله استانی برنامه های آموزشی جاری، جدید سفیران و مشکات				
ردیف	سطح	عنوان	کتاب	محدوده
۱	مقدمات	صرف	صرف ساده، دانش صرف	کل کتاب و تجزیه نیمه اول جزء ۲۹ منبع کتاب انواری از قرآن ۳۵ سوال صرف ۱۵+ سوال تجزیه
۲	مقدمات	نحو ۱	سیوطی، ابن عقیل،	مشترکات سیوطی و ابن عقیل از ابتدای فاعل تا آخر غیرمنصرف + معلومات نحوی پایه اول - سوالات کاربردی کل معلومات نحوی پایه ۱ و ۲ ترکیب نیمه اول جزء ۲۹ با محوریت کتاب اعراب القرآن درویش
۳	مقدمات	نحو ۲	مغنی الادیب، مغنی الاریب	مغنی الادیب: باب اول و رابع مغنی الاریب: کل کتاب
۴	مقدمات	بلاغت	جواهر البلاغه، درر البلاغه، منهاج البلاغه	کل کتاب
۵	مقدمات	منطق	منطق مظفر، تعلیمی، دانش منطق	از ابتدای کتاب تا پایان صنعت برهان + صنعت مغالطه
۶	مقدمات	احکام ۱	درسنامه فقه	کل کتاب
۷	سطح یک	احکام ۲	استفتائات رهبر شهید «ره»	کل کتاب
۸	سطح یک	اصول ۱	اصول الموجز، الاساس، حلقه اولی	کل کتاب
۹	سطح یک	فقه ۱	شرح لمعه، دروس تمهیدیه	شرح لمعه: صوم، قضا و شهادات، نذر و توابع دروس تمهیدیه: صلات، زکات، خمس
۱۰	سطح یک	اصول ۲	اصول فقه، الوسیط، حلقه ثانیه	اصول فقه از ابتدا تا اول اجتماع امر و نهی به استثناء مستقلات عقلیه الوسیط: کل جلد اول حلقه ثانیه: از ابتدا تا اول دلیل عقلی
۱۱	سطح یک	فقه ۲	شرح لمعه، دروس تمهیدیه	شرح لمعه: کتاب المتاجر کل کتاب دروس تمهیدیه: بیع، اجاره و طلاق
۱۲	سطح یک	اصول ۳	اصول فقه، الوسیط، حلقه ثانیه	اصول فقه: از ابتدای اجتماع امر و نهی تا آخر کتاب به استثناء حجیت اجماع و قیاس الوسیط: حجج و امارات تا پایان کتاب حلقه ثانیه: از ابتدای دلیل عقلی تا پایان کتاب

مناوین درسی مرحله استانی برنامه های آموزشی جاری، جدید سفیران و مشکات

ردیف	سطح	عنوان	کتاب	معدوده
۱۳	سطح یک	فقه ۳	شرح لمعه، دروس تمهیدیه، قواعد فقهیه آیت الله ایروانی	شرح لمعه: ارث و دیات دروس تمهیدیه: کتاب القضاء کتاب الشهادات، کتاب الارث، کتاب الحدود قواعد فقهیه: کل کتاب
۱۴	سطح یک	تفسیر ۱	تفسیر نمونه	تفسیر نمونه: سوره مائده
۱۵	سطح یک	عقاید	عقاید آیت الله مصباح، بدایه المعارف الالهیه	ابتدای کتاب تا پایان بخش توحید
۱۶	سطح دو	اصول ۴	رسائل، حلقات	رسائل: تنبیهاستصحاب و تنبیهاست قطع حلقة ثالثه: از اصول عملیه تا آخر کتاب
۱۷	سطح دو	فقه ۴	مکاسب	مکاسب: از النوع الخامس تا اول خاتمه و تمام بحث بیع فضولی مدارس مشکات: مکاسب جلد سوم: کتاب بیع از ابتدا تا اول الکلام فی عقد البیع
۱۸	سطح دو	فلسفه ۱	بدایه الحکمه	تمام کتاب به استثناء مرحله های ۷، ۸، ۹ و ۱۱
۱۹	سطح سه	اصول ۵	کفایه الاصول	بحث اجتماع امر و نهی + اصول عملیه
۲۰	سطح سه	فقه ۵	مکاسب، فقه العقود	مکاسب: خیرات فقه العقود: جلد ۲ «ارکان العقود و شرائطها، المتعاقدان صفحه ۹۵ تا اول صفحه ۳۸۴ تنبیهاست (کشف و نقد)
۲۱	سطح دو	فلسفه ۲	نهایه الحکمه	تمام کتاب به استثناء مرحله های ۷، ۸، ۹ و ۱۰ و ۱۱
۲۲	سطح دو، سه	تفسیر ۲	جوامع الجامع	سوره مؤمنون و نور
۲۳	سطح چهار	فقه معاصر	معتمد تحریر الوسيله «عباس ظهیری»	جلد ۲ «بیومه + سفته» از صفحه ۹ تا ۳۶۴
۲۴	سطح یک، دو	عنوان ویژه «مکتب انقلاب اسلامی»		کتاب انسان ۲۵۰ ساله حلقة سوم فصل سوم «۴۰ سوال» + وصیت نامه الهی سیاسی امام خمینی (ره) «۱۰ سوال»
۲۵	سطح سه، چهار	عنوان ویژه «مکتب انقلاب اسلامی»		کتاب مبانی حکومت اسلامی (محمد مهدی آصفی) «۴۰ سوال» + بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی «۱۰ سوال»

۴. منابع درسی مرحله کشوری (پیوست ۲)

منابع مرحله کشوری متفاوت و عمیق تر از مرحله استانی است. اگر به کشوری راه می یابید، بلافاصله پس از اعلام نتایج استانی مطالعه این منابع را آغاز کنید، چون فاصله تا آزمون بهمن کوتاه است.

عناوین درسی مرحله کشوری مسابقات علمی حوزه های علمی سال ۱۴۰۵			
ردیف	سطح	عنوان	کتاب و محدوده
۱	مقدمات	صرف	کتاب معجم مفردات الابدال و الاعلال فی القرآن - (الکریم خراط، احمد محمد) بخش اسم از ابتدا تا صفحه ۱۵۸ پایان حرف «ش» «۵۰ سوال»
۲	مقدمات	نحو ۱	شرح اشمونی بر الفیه ابن مالک «بدون حاشیه صبان» از ابتدا «المفعول المطلق» تا «ابتدای مجرورات» (به همراه ترکیب الفیه همین محدوده) «۲۵ سوال» و کتاب التفصیل فی اعراب آیات التنزیل از آیه ۱ تا ۴۰ - «۲۵ سوال»
۳	مقدمات	نحو ۲	الدرالمصون سوره یوسف «۵۰ سوال»
۴	مقدمات	بلاغت	معناشناسی بلاغی قرآن عشایری (درسنامه بلاغت کاربردی ۱) فصول سوم و چهارم و پنجم و ششم و نهم و دهم از ص ۱۱۹ تا ص ۲۶۰ و از ص ۳۱۹ تا ص ۳۸۳ «۳۰ سوال» + کتاب تهذیب البلاغه «آیت الله سبحانی» قسمت علم بیان از ص ۱۷۱ تا ص ۲۲۹ «۲۰ سوال»
۵	مقدمات	منطق	علم محور بخش قضایا + صناعه برهان، صناعه مغالطه، و جدل «۵۰ سوال»
۶	مقدمات	احکام ۱	استفتائات رهبر شهید «ره» «۵۰ سوال»
۷	سطح یک	احکام ۲	رساله ۱۶ مرجع (توضیح المسائل مراجع) احکام نماز و روزه (نظر مراجع در قید حیات با نظر حضرت امام خمینی «ره» و رهبر شهید «ره») «۵۰ سوال»
۸	سطح یک	اصول ۱	اصول فقه شیعیه آیت الله فاضل لنکرانی، ج ۳ از صفحه ۲۰۹ صیغه امر تا پایان کتاب صفحه ۵۲۷ به جز بحث تعبدی و توصلی. «۵۰ سوال»
۹	سطح یک	فقه ۱	شرح عروه: (موسوعة الإمام الخوئي، ج ۲۰، ص: ۳۴۹ [فصل في أحكام صلاة المسافر] تا ص ۴۲۳ انتهای ج ۲۰) «۵۰ سوال»
۱۰	سطح یک	اصول ۲	اصول فقه شیعیه، آیت الله فاضل لنکرانی، ج ۶ ص ۱۳۷-اول عام و خاص تا بحث خطابات شفاهی ج ۶ ص ۳۴۹
۱۱	سطح یک	فقه ۲	مسالك الافهام: «شهید ثانی» جلد ۱۵ کل مبحث القصاص صفحه ۶۵ تا و اما القسامه ص ۱۹۶ «۵۰ سوال»
۱۲	سطح یک	اصول ۳	اصول فقه شیعیه آیت الله فاضل لنکرانی، جلد ۳ بحث تعبدی و توصلی از ص ۲۸۱ تا ص ۴۱۸ و ج ۴ بحث اجزاء از ص ۱۳ تا ص ۱۷۸ «۵۰ سوال»

عناوین درسی مرحله کشوری مسابقات علمی حوزه های علمیه سال ۱۴۰۵

ردیف	سطح	عنوان	کتاب و محدوده
۱۳	سطح یک	فقه ۳	شرح عروه (موسوعة الإمام الخوئي، ج ۳۲، ص ۳ [تمهید] تا ص ۱۲۴ [فصل عدم جواز وطء الزوجة قبل إكمال تسع سنين] «۵۰ سوال»
۱۴	سطح یک	تفسیر ۱	مجمع البیان: سوره نور «۵۰ سوال»
۱۵	سطح یک	عقاید	کتاب کلام جدید آقای یوسفیان «۳۰ سوال» + شرح باب حادی عشر «۲۰ سوال»
۱۶	سطح دو	اصول ۴	المبسوط آیت الله سبحانی، جلد ۳ ص ۵۱۳ تا ۶۵۶، مبحث اشتغال و اقل و اکثر «۵۰ سوال»
۱۷	سطح دو	فقه ۴	کتاب ریاض المسائل: ج ۸ مکاسب المحرمه ص ۱۳۰ تا آداب البیع ص ۲۶۵
۱۸	سطح دو	فلسفه ۱	کتاب حکمت صدرایی «آقای عبودیت» جلد ۱ از صفحه ۲۷ تا ۲۴۸ «۳۵ سوال» + نمط چهارم از اشارات با شرح خواجه نصیرالدین طوسی «۱۵ سوال»
۱۹	سطح دو، سه	تفسیر ۲	تفسیر المیزان: سوره نساء «۵۰ سوال»
۲۰	سطح سه	اصول ۵	تنقیح الاصول امام خمینی (ره) ج ۳- صفحه ۲۰۸ تا ۳۴۶- آغاز بحث برائت تا تنبیه رابع «۵۰ سوال»
۲۱	سطح سه	فقه ۵	تفصیل الشریعة فی شرح تحریر الوسيلة «آیت الله العظمی فاضل لنکرانی ره» کتاب الاجاره از صفحه ۹ (تعریف الإجارة) تا ص ۸۲ (آخر بحث ثالثها: الإباحة بالعوض) + ص ۱۳۱ (بحث عقدا الإجارة من العقود اللازمة) تا ص ۱۵۰ + ص ۳۲۵ (بحث حکم الإجارة الفاسدة) تا ص ۳۴۳
۲۲	سطح سه	فلسفه ۲	کتاب حکمت صدرایی: «آقای عبودیت» جلد ۳ از ص ۵۹ تا ص ۱۷۹ «۲۵ سوال» + شواهد الربوبیه مشهود اول «۲۵ سوال»
۲۳	سطح چهار	فقه معاصر	کلمات سدیة فی مسائل جدیدة: از ص ۷ تا ص ۱۵۵ ابتدای مبحث (الترقیع) «۳۰ سوال» + جواهر الکلام ج ۲۱ (کتاب الجهاد) از ص ۳ تا ص ۷۶ (ابتدای حکم قتل الراهب) «۲۰ سوال»
۲۴	سطح یک، دو	عنوان ویژه «مکتب انقلاب اسلامی»	طرح کلی اندیشه اسلامی به جز (بخش ایمان) «۳۰ سوال» + پیرامون انقلاب اسلامی شهید مطهری «۲۰ سوال»
۲۵	سطح سه، چهار	عنوان ویژه «مکتب انقلاب اسلامی»	کتاب البیع امام خمینی جلد ۲ مبحث ولایت فقیه «۲۰ سوال» + کتاب الحکومه الاسلامی سید کاظم حائری «۳۰ سوال»

۸. نکات مهم

۱. مطابق جداول پیوست‌ها بررسی کنید که همه دروس مرتبط با موضوع انتخابی را تا پایان سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵ گذرانده‌اید.
۲. موضوع تخصصی و موضوع عمومی خود را انتخاب کنید (حداکثر یکی از هر نوع).
۳. ثبت‌نام را شخصاً و به‌موقع در سامانه نجاج (پیشخوان) انجام دهید.
۴. فقط و فقط منابع و محدوده‌های جدول همین راهنما را مطالعه کنید؛ دروس عمومی را برای ۲۸ آبان و دروس تخصصی را برای ۵ آذر آماده کنید.
۵. به دلیل نمره منفی (هر ۴ غلط = ۱ صحیح منفی)، در پاسخ‌گویی بر دقت بگذارید و از حدس کور پرهیز کنید.
۶. در صورت راهیابی، آمادگی شرکت الزامی در اردوی سه‌روزه کشوری (۷ تا ۹ بهمن ۱۴۰۵) را داشته باشید.
۷. اگر پرونده در کمیته انضباطی دارید، از مشمولیت تسهیلات خارج می‌شوید؛ پیش از ثبت‌نام وضعیت خود را روشن کنید.